

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 15.12.2011
COM(2011) 864 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

Mantojuma nodokļa radīto pārrobežu šķēršļu pārvarēšana Eiropas Savienībā

1. IEVADS

Stratēģijā „Eiropa 2020” gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei ES¹ Eiropas Komisija uzsver, ka viens no elementiem ES ekonomiskās aktivitātes atjaunošanā ir dot ES pilsoņiem iespēju pilnībā piedalīties vienotā tirgus procesos un nodrošināt tam nepieciešamo pilsoņu uzticēšanās līmeni.

ES teritorijā visi pilsoņi var brīvi šķērsot robežas, lai dzīvotu, strādātu, mācītos vai pavadītu pensijas gadus, iegādātos īpašumu un ieguldītu līdzekļus citās ES dalībvalstīs. Tomēr Vienotā tirgus aktā² un Ziņojumā par ES pilsonību³ ir konstatēti daudzi juridiski un praktiski šķēršļi, kas traucē iedzīvotājiem faktiski izmantot šīs tiesības citās ES dalībvalstīs, kā arī pasākumi, kas nepieciešami daudzās jomās, lai ES pilsoņu tiesības būtu pilnvērtīgi izmantojamas. Viena no šīm jomām ir nodokļu sistēma. Eiropas Komisijas 2010. gada 20. decembra paziņojumā „Pārrobežu nodokļu šķēršļu novēršana ES pilsoņiem”⁴ ir aplūkotas aktuālākās nodokļu problēmas, ar kurām pilsoņi saskaras, veicot pārrobežu darījumus ES, un izklāstīti šo problēmu risinājumi.

Viena no 2010. gada 20. decembra paziņojumā konstatētajām problemātiskajām jomām ir pārrobežu mantojumi. Problēmas galvenokārt rada nodokļu dubultā uzlikšana un diskriminējoša attieksme nodokļu jomā. Šā gada augustā publicētais aktuālās situācijas apskats attiecībā uz pilsoņu un uzņēmumu bažām iekšējā tirgū apstiprināja, ka mantojuma nodoklis ir viena no 20 būtiskākajām problēmām, ar kurām saskaras pilsoņi un uzņēmumi, kas darbojas arī citās dalībvalstīs.⁵

Paziņojumā „Nodokļu dubultā uzlikšana vienotajā tirgū”⁶ ir atzīts, ka pašreizējos un plānotos instrumentus nodokļa dubultai neuzlikšanai ienākumiem un kapitālam nevar efektīvi izmantot pārrobežu mantojuma nodokļa problēmu risināšanai un šajā nodokļu jomā ir nepieciešami atsevišķi risinājumi.

Tāpēc šajā paziņojumā, kurš tiks pieņemts kopā ar ieteikumu⁷ un kuram tiks pievienoti Komisijas dienestu darba dokumenti⁸, ir izklāstīti risinājumi minētajām pārrobežu mantojuma nodokļa problēmām.

Šodien pieņemtajā dokumentu kopumā ietvertā pieeja atspoguļo Komisijas viedokli, ka dažas pārrobežu nodokļa problēmas var efektīvi atrisināt, saskaņojot dalībvalstu tiesību aktus (kā arī sadarbojoties īstenošanas jomā). Pirms vairākiem gadiem Komisija uzsvēra⁹, ka daudzos gadījumos var pietikt ar to, ka dalībvalstis ievēro Līgumos paredzētos noteikumus un vienpusēji īsteno konkrētus, precīzi izstrādātus risinājumus, lai izskaustu diskrimināciju un

¹ COM(2010) 2020

² COM(2011) 206

³ COM(2010) 603

⁴ COM(2010) 769 un Komisijas dienestu darba dokuments SEC(2010) 1576

⁵ „Vienotais tirgus cilvēku uztverē: aktuālā informācija par iedzīvotāju un uzņēmumu uzskatiem un redzējumiem” — Komisijas dienestu darba dokuments (SEC(2011) 1003).

⁶ COM(2011) 712.

⁷ C(2011) 8819.

⁸ SEC(2011) 1488, SEC(2011) 1489 un SEC(2011) 1490.

⁹ Komisijas 2006. gada 19. decembra paziņojums „Dalībvalstu tiešo nodokļu sistēmu koordinēšana iekšējā tirgū” (COM(2006)823).

nodokļu dubultu uzlikšanu, kā arī samazinātu atbilstības izmaksas uzņēmumiem un pilsoņiem, kuriem jāsasargas ar vairākām nodokļu sistēmām. Šāda saskaņošana arī stiprinātu dalībvalstu spēju aizsargāt savus nodokļu ieņēmumus un izvairīties no tiesvedības attiecībā uz atsevišķiem noteikumiem.

Šī iniciatīva ir izstrādāta arī, lai papildinātu Komisijas regulas priekšlikumu „par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, lēmumu un autentisku aktu atzīšanu un izpildi mantošanas jomā un par Eiropas mantojuma apliecības izveidi”, kas tika pieņemts 2009. gada oktobrī¹⁰. Ierosinātajā regulā ir paredzēts mehānisms, ar ko noteikt, kuras dalībvalsts mantojuma tiesības ir piemērojamas pārrobežu mantojuma gadījumā, kam pretējā gadījumā varētu būt piemērojami vairāki — iespējams, pretrunīgi — dalībvalstu noteikumu kopumi. Regulas projektā nav ietverti nodokļu piemērošanas jautājumi, kas rodas pārrobežu mantojuma gadījumā.

2. PAŠREIZĒJIE MANTOJUMA NODOKĻA PIEMĒROŠANAS NOTEIKUMI

Līdz šim nav izstrādāts ES mēroga tiesību akts mantojuma nodokļa piemērošanas jomā¹¹, līdz ar to dalībvalstis šajā jomā var brīvi izstrādāt noteikumus pēc saviem ieskatiem ar nosacījumu, ka tās nepieļauj diskrimināciju valsts piederības dēļ un nepiemēro nepamatotus ierobežojumus Līgumā par ES darbību garantēto brīvību īstenošanai.

Šobrīd dalībvalstu noteikumi par nodokļa piemērošanu mantojumam ir ļoti atšķirīgi. Astoņpadsmit dalībvalstīs tiek piemēroti īpaši nodokļi nāves gadījumā, savukārt deviņās (Austrijā, Igaunijā, Kiprā, Latvijā, Maltā, Portugālē, Rumānijā, Slovākijā un Zviedrijā) tā netiek darīts, toties dažās no minētajām deviņām valstīm mantojumam tiek uzlikts kāds cits nodoklis, piemēram, ienākumu nodoklis. Dalībvalstīs ir atšķirīga pieeja mantojuma nodokļa piemērošanai, piemēram, attiecībā uz to, vai nodoklis tiek piemērots īpašumam vai mantiniekam, t. i., vai nodoklis tiek piemērots, balstoties uz mantinieka vai mirušās personas personīgo saikni ar šīm dalībvalstīm vai abiem minētajiem elementiem. Par personīgo saikni var tikt uzskatīta mirušās personas vai mantinieka dzīvesvieta, pastāvīgā uzturēšanās vieta vai valsts piederība¹²; dažas dalībvalstis piemēro vairākus minētos faktorus. Arī šo terminu nozīme dalībvalstīs var būt atšķirīga. Turklāt vairums dalībvalstu piemēro mantojuma nodokli aktīviem, kas atrodas to piekritībā pat tad, ja ne mirušajai personai, ne mantiniekam nav personīgas saiknes ar attiecīgo piekritību. Spēkā esošās mantojuma nodokļa likmes var būt zemas gadījumā, ja mantojums tiek nodots mantiniekiem, kas ir tuvi mirušās personas radnieki, toties atsevišķās dalībvalstīs tās var sasniegt 60–80 % gadījumos, ja mirusī persona un mantojuma saņēmējs nav saistīti ar radniecības saitēm. Dažas no deviņām dalībvalstīm, kuras nepiemēro mantojuma nodokli, ir atcelušas to pēdējos gados. Šādai rīcībai par iemeslu

¹⁰ COM(2009) 154

¹¹ Mantojuma nodoklis ir nodoklis, kas tiek piemēroti indivīda nāves gadījumā neatkarīgi no nodokļa nosaukuma, tā piemērošanas veida, no tā, vai tas tiek piemērots valsts, reģionālā vai vietējā līmenī un vai tas tiek piemērots īpašumam vai mantiniekam. Tas ietver arī dāvinājuma nodokli, ja dāvinājums tiek veikts, paredzot, ka vēlāk tiks saņemts mantojums, un ja tam tiek piemērots nodoklis saskaņā ar tiem pašiem vai līdzīgiem noteikumiem kā mantojumiem. Sk. I pielikumu, kurā ir sniegts izsmeļošs dalībvalstu attiecīgo nodokļu saraksts.

¹² Indivīda „pastāvīgā uzturēšanās vieta” (t. i., pastāvīga dzīvesvieta spēcīgās saiknes dēļ) var būt vienā valstī, bet viņa „pastāvīgā dzīvesvieta” vienlaikus var būt citā valstī, un viņš var būt trešās valsts pavalstnieks.

varētu būt atsevišķi minētā nodokļa trūkumi. Viens no šiem trūkumiem ir tas, ka turīgie iedzīvotāji bieži vien izvairās no tā maksāšanas, izmantojot nodokļu plānošanu tā, lai šis slogs gultos uz mazāk turīgu iedzīvotāju pleciem. Otrs trūkums ir sabiedrības uzskats, ka nodokļa piemērošana nāves gadījumā ir netaisnīga, jo nodokli tiek uzlikts īpašumam, par kuru jau ir samaksāts nodoklis. Tomēr šās iniciatīvas mērķis nav apšaubīt mantojuma nodokļa vajadzību, bet gan pievērsties grūtībām, ar kurām ES pilsoņi var saskarties, saņemot mantojumu ārpus savas valsts robežām.

3. PROBLĒMAS UN TO MĒROGS

Pētījumi liecina, ka aizvien vairāk ES pilsoņu mūža laikā pārvietojas no vienas Eiropas Savienības valsts uz citu, lai dzīvotu, mācītos, strādātu un pavadītu pensijas gadus; 2010. gadā to iedzīvotāju skaits, kas dzīvo dalībvalstī, kura nav viņu izcelsmes valsts, bija aptuveni 12,3 miljoni, kas ir par 3 miljoniem vairāk nekā 2005. gadā.¹³ Pētījumi arī liecina, ka nekustamā īpašuma pārrobežu īpašumtiesību apjoms ES ir palielinājies pat par 50 % laika posmā no 2002. gada¹⁴ līdz 2010. gadam un ir novērojams būtisks pārrobežu ieguldījumu portfeļa pieaugums¹⁵.

Ņemot vērā šo statistiku, ir iespējams, ka turpmāk pārrobežu aktīvu mantošanas mērogs pieaugs, līdz ar to radīsies vēl vairāk jautājumu par mantojuma nodokli. Šobrīd tiek piesardzīgi lēsts, ka iespējamo pārrobežu mantojuma lietu skaits varētu būt no 290 000 līdz 360 000 lietu gadā¹⁶. MVU organizācijas bieži norāda uz mantojuma nodokļa īpaši postošo ietekmi uz maziem uzņēmumiem un apgalvo, ka nodokļa dubulta uzlikšana vēl vairāk pasliktinātu situāciju¹⁷. Pēdējos gados jau ir novērojams pārrobežu mantojuma nodokļa radīto problēmu pieaugums. Pēdējos desmit gados šajā jomā Komisija ir saņēmusi daudz vairāk sūdzību un prasījumu no ES pilsoņiem nekā iepriekš. Turklāt Eiropas Savienības Tiesa ("Tiesa") līdz 2003. gadam nav izskatījusi nevienu lietu saistībā ar mantojuma nodokli, bet kopš tā laika tai ir bijis jāpieņem lēmums desmit šādās lietās. Pārrobežu situācijās var rasties šādas grūtības:

- (1) Dalībvalstīm var būt diskriminējoša attieksme pret pārrobežu mantojumiem salīdzinājumā ar mantojumiem bez pārrobežu elementa. Citiem vārdiem sakot, tās var piemērot augstāku mantojuma nodokļa likmi, ja aktīvi, mirušās personas un/vai mantinieki atrodas/atradušies citās valstīs, nekā tiktu piemērots vietējas situācijas gadījumā (t. i., gadījumā, ja aktīvu mantojumi atrodas tās dalībvalsts teritorijā, kura

¹³ Eurostat dati un *Copenhagen Economics Study on Inheritance Taxes in EU Member States and Possible Mechanisms to Resolve problems of Double Inheritance Taxation in the EU* [Kopenhāģenas ekonomikas pētījums par mantojuma nodokļiem ES dalībvalstīs un iespējamiem risinājumiem mantojuma nodokļu dubultas uzlikšanas problēmu risināšanai ES], 2010. gada augusts.

¹⁴ Sk. Kopenhāģenas ekonomikas pētījumu, kurā sniegta informācija par šiem citiem pētījumiem; 63.–64. lpp.

¹⁵ Sk. Pārrobežu mantojuma nodokļa problēmu risinājumu ietekmes novērtējumu. SEC(2011) 1489.

¹⁶ Pārrobežu mantojuma nodokļa problēmu risinājumu ietekmes novērtējums. SEC(2011) 1489. Lūdzu ņemt vērā, ka izmantotā metodoloģija var nesniegt pilnīgu pārskatu par reālajiem skaitļiem, jo norādītajos skaitļos var ņemt vērā tikai nekustamā īpašuma īpašumtiesību pārrobežu gadījumus, nevis citu aktīvu, piemēram, uzkrājumu bankā, īpašumtiesības.

¹⁷ Sk. *European Family Businesses — GEEF contribution to the Commission's Consultation on possible approaches to tackling cross-border inheritance tax obstacles within the EU* [Eiropas ģimenes uzņēmumu — GEEF ieguldījums Komisijas konsultācijā par iespējamām pieejām pārrobežu mantojuma nodokļa šķēršļu novēršanai ES teritorijā] — <http://www.efb-geef.eu/documents/EFB-GEEF%20contribution%20to%20EU%20consultation%20on%20inheritance%20tax.pdf>

piemēro nodokli, un šos mantojumus mirušas personas, kas iepriekš dzīvojušas šajā valstī, ir novēlējušas mantiniekiem, kuri dzīvo šajā valstī).

- (2) Ja divām vai vairāk valstīm ir tiesības piemērot nodokli vienam un tam pašam mantojumam, var rasties situācijas, kurās notiek nepiemērota nodokļa dubulta vai daudzkārša uzlikšana, un atšķirībā no gadījuma, kad nodoklis tiek piemērots ienākumiem un kapitālam, nav daudz valsts vai starptautiska mēroga pasākumu, kas paredzētu šādu efektīvu dubultu/daudzkāršu nodokļa neuzlikšanu.

Diskriminācija ir aizliegta saskaņā ar ES līguma principiem, un Tiesa jau ir atzinusi, ka astoņās no desmit lietām, kas izskatītas kopš 2003. gada, dalībvalstu mantojuma nodokļa tiesību aktu aspekti ir diskriminējoši. Tomēr iespējams, ka ir vēl daudz diskriminācijas gadījumu, kas nav nonākuši Tiesā, jo tiesas prāvas var radīt lielas izmaksas nodokļu maksātājiem. Tomēr Tiesa ir atzinusi, ka nodokļa dubulta uzlikšana, kas izriet no divu vai vairāk dalībvalstu nodokļa piemērošanas tiesību paralēlas īstenošanas, nav Līguma pārkāpums¹⁸.

Šajā situācijā personas, kas saņem mantojumus ārpus savas valsts robežām, var saskarties ar nodokļu problēmām, kad tiek noteiktas ārkārtīgi augstas mantojuma nodokļa likmes. Kopējais nodokļa aprēķins atsevišķiem mantojumiem, kas tiek saņemti ārpus savas valsts robežām, var būt tik augsts, ka mantiniekam ir jāņem aizņēmums vai jāpārdod mantotais īpašums, lai nomaksātu šos nodokļa aprēķinus. Šajā sakarā ir vērojams, ka vairāku dalībvalstu piemēroto nodokļu kopējā summa var kļūt par iemeslu tam, ka vismaz dažās dalībvalstīs to uzskatītu par konfiscējošu un līdz ar to nelikumīgu, ja pie šāda rezultāta novestu tikai konkrētās valsts noteikumu piemērošana. Piemērs attiecībā uz nodokļa dubultu uzlikšanu pārrobežu mantojumam ir balstīts uz lietu, par kuru tika ziņots Komisijas tīmekļa vietnē „Eiropa jums iesaka” (*Your Europe Advice*)¹⁹.

Piemērs. Nīderlandes pavalstnieks, kas veidoja karjeru Francijā, mantoja īpašumu Francijā no sava mirušā partnera, kas arī bija Nīderlandes pavalstnieks un kas pēdējos 6 gadus bija dzīvojis Francijā. Viņu attiecības nebija oficiāli noformētas. Nīderlandes pavalstniekam bija jāsamaksā Francijas mantojuma nodoklis, ņemot vērā to, ka viņš dzīvoja Francijā un attiecīgais īpašums atradās Francijā. Tomēr viņam bija jāsamaksā mantojuma nodoklis arī Nīderlandē, jo tika uzskatīts, ka viņa partneris ir šās valsts iedzīvotājs. Lai piemērotu mantojuma nodokli, tiek uzskatīts, ka Nīderlandes pavalstnieki ir dzīvojuši šās valsts teritorijā 10 gadus pēc dienas, kad viņi atstājuši Nīderlandi, lai pārceltos uz dzīvi citā valstī. Francijas piemērotais nodoklis bija gandrīz 60 % no tīrajiem aktīviem. Nīderlandes piemērotas nodoklis bija vēl 12,5 %. Saskaņā ar Nīderlandes piemērotajiem tiesību aktiem ārvalstu nodokļi ir atskaitāmi kā saņemtā mantojuma saistības, tāpēc Francijas piemērotais nodoklis ļāva samazināt Nīderlandē piemērojamo nodokļa bāzi. Tomēr nodokļa dubulta uzlikšana nebija pilnībā novērsta, un kopējā par attiecīgo īpašumu maksājamā nodokļa summa bija augstāka, nekā tas būtu bijis gadījumā, ja mantojuma lieta būtu kārojama tikai vienā no attiecīgajām dalībvalstīm.

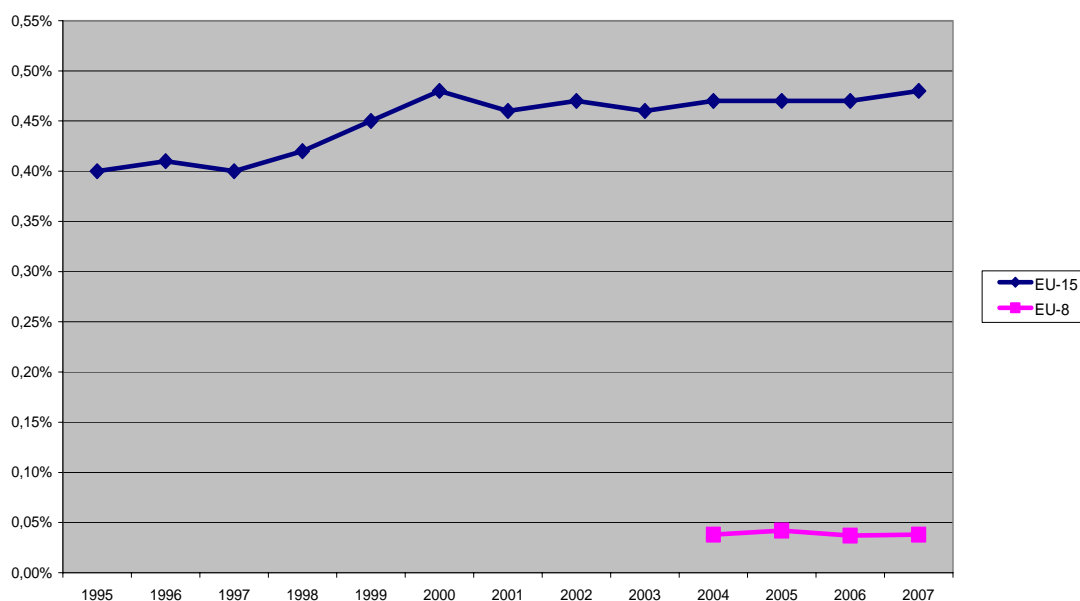
Lai gan atsevišķu indivīdu līmenī pilsoņus var smagi skart nodokļa dubulta uzlikšana, ieņēmumi no vietējo un pārrobežu mantojumu nodokļa veido ļoti mazu īpatsvaru — mazāk

¹⁸ *Block lieta (C-67/08).*

¹⁹ Citus reālus piemērus sk. Pārrobežu mantojuma nodokļa problēmu risinājumu ietekmes novērtējumā, 21.–22. lpp.

nekā 0,5 % — dalībvalstu kopējos nodokļu ieņēmumos. Savukārt pārrobežu gadījumos šis īpatsvars ir vēl mazāks.

Inheritance tax revenues as a share of total tax revenues, EU-15, 1995-2007 and 8 new Member States, 2004-2007

Piezīme. Astoņas jaunās dalībvalstis piemēra ir Čehija, Igaunija, Kipra, Lietuva, Malta, Slovākija, Slovēnija un Ungārija. Dati par vēl četrām jaunajām dalībvalstīm nebija pieejami.

Avots. *Copenhagen Economics* pētījums, pamatojoties uz dalībvalstu nodokļu sarakstu: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/article_5985_en.htm.

4. IEROSINĀTIE RISINĀJUMI

Komisija uzskata, ka pārrobežu mantojuma nodokļa problēmas var atrisināt, neveicot dalībvalstu mantojuma nodokļa noteikumu saskaņošanu; tādējādi katrai dalībvalstij aizvien būtu iespēja brīvi noteikt politiku. Būtu pilnīgi pietiekami, ja vienkārši tiktu nodrošināts, ka dalībvalstu noteikumu savstarpējā mijiedarbība ir daudz saskanīgāka, lai samazinātu iespējamību, ka mantojumiem nodokli uzliek dubultīgi vai pat daudzkārtīgi. Turklāt, pamatojoties uz Līgumos noteiktajām pamatbrīvībām, dalībvalstīm jebkurā gadījumā ir jāatturas piemērot mantojuma nodokli, kas pārrobežu situācijās būtu diskriminējošs. Visu ieinteresēto personu zināšanu uzlabošana par piemērojamiem noteikumiem vēl vairāk veicinātu šo brīvību ievērošanu.

Attiecībā uz nodokļa dubultu uzlikšanu pievienotajā Komisijas ieteikumā ir ierosināts, kā dalībvalstis varētu sadarboties, lai nodrošinātu visaptverošu nodokļa dubultu neuzlikšanu pārrobežu mantojumiem ES teritorijā. Ņemot vērā, ka dalībvalstis ir noslēgušas dažus divpusējus nolīgumus, lai novērstu nodokļu dubultu uzlikšanu mantojumam²⁰, un vairs nav uzņēmušās iniciatīvu apspriest šādus līgumus, ieteikuma uzmanības centrā drīzāk ir dalībvalstu pašreizējo pasākumu uzlabošana, lai nodrošinātu nodokļu dubultu neuzlikšanu

²⁰ Šā paziņojuma II pielikumā ir sniegts pārskats par spēkā esošajiem nolīgumiem par nodokļa dubultu neuzlikšanu mantojumiem.

mantojumiem. Īstermiņā, neskarot divpusēju vai daudzpusēju nolīgumu par nodokļu dubultu neuzlikšanu turpmāko noslēgšanu, Komisija vēlas atbalstīt plašāku un elastīgāku dalībvalstu pašreizējo risinājumu piemērošanu dubultai nodokļa uzlikšanai.

Ieteikumā ir izklāstīti risinājumi gadījumiem, kad mantojumā iekļauto aktīvu atrašanās vietas dēļ un mirušās personas un/vai mantnieka personīgās saiknes ar šīm valstīm dēļ vairākām dalībvalstīm ir tiesības piemērot nodokli. Turklāt ieteikumā ir izskatīts vairāku personīgo saikņu gadījums, kas izriet no mirušās personas un mantnieka atšķirīgās situācijas vai fakta, ka vienai personai ir personīgas saiknes ar vairākām dalībvalstīm (piemēram, viņas pastāvīgā dzīvesvieta ir vienā valstī, bet pastāvīgā uzturēšanās vieta — citā).

Dalībvalstis tiek aicinātas ieviest risinājumus, kas ir ieteikti tiesību aktos vai īstenojami tādu administratīvu pasākumu veidā, kuri var ietvert spēkā esošo noteikumu elastīgākas interpretācijas pieņemšanu. Galvenais šādu pasākumu mērķis ir nodrošināt, ka vispārējais nodokļu slogs pārrobežu mantojumam nav lielāks kā gadījumā, ja nodokļi būtu piemērojami tikai vienā vai otrā attiecīgajā dalībvalstī. Lai gan ir maz ticams, ka šiem risinājumiem varētu būt būtiska ietekme uz dalībvalstu budžeta ieņēmumiem, ņemot vērā mantojuma nodokļa zemo īpatsvaru dalībvalstu kopējos ieņēmumos, to pozitīvā ietekme uz attiecīgajiem indivīdiem varētu būt ievērojama.

Attiecībā uz nodokļu diskrimināciju pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā²¹ ir izklāstīti ES Tiesas prakses principi nediskriminējošai mantojuma nodokļa piemērošanai, un tā mērķis ir paskaidrot un ilustrēt pamatbrīvību darbību. Tādējādi ES pilsoņi labāk pārzinātu noteikumus, kas dalībvalstīm jāievēro, piemērojot nodokļus pārrobežu mantojumiem. Dalībvalstis varētu arī saņemt palīdzību mantojuma nodokļa noteikumu saskaņošanā ar ES tiesību aktiem²², un tādējādi tiktu atbalstītas un papildinātas Komisijas pašreizējās pārkāpumu procedūras pret diskriminējošiem mantojuma nodokļa noteikumiem. Šajos apstākļos pastāv ļoti liela iespēja, ka turpmāk ES pilsoņiem būs mazāk jāsaskaras ar diskriminējošu nodokļu piemērošanu.

Ierosinātie risinājumi ir piemērojami un labvēlīgi personām, kas manto MVU ārpus savas valsts robežām.

Lai gan Komisija šobrīd nepiedāvā nevienu tiesību akta projektu attiecībā uz nodokļu dubultu neuzlikšanu, tā varbūt piedāvās to vēlāk, ja tas būs nepieciešams. Tāpēc Komisija rūpīgi uzraudzīs dalībvalstu tiesību aktus un praksi mantojuma nodokļa piemērošanas jomā, lai novērtētu, vai tiek veiktas izmaiņas, kuras izriet no šodien ierosinātajiem risinājumiem, un vai šīs izmaiņas ļauj efektīvi risināt izklāstītās problēmas.

5. SECINĀJUMS UN TURPMĀKIE PASĀKUMI

Izstrādājot mantojuma nodokļa noteikumus, nebija ņemta vērā reālā situācija, ka pilsoņi šobrīd daudz biežāk maina mītnes valsti, kā arī iegādājas īpašumus un iegulda līdzekļus ārvalstīs. Ir jāatrod atbilstoši risinājumi pārrobežu mantojuma nodokļa problēmām, kas nākotnē varētu samiltz, ja netiks veikti attiecīgi pasākumi. Tāpēc Komisija:

²¹ SEC(2011) 1488.

²² Jāņem vērā, ka gadījumā, ja mantojums ietver uzņēmuma aktīvus un tiek piešķirta selektīva priekšrocība diferencēta mantojuma nodokļa veidā, arī šādam pasākumam jābūt saskaņā ar ES valsts atbalsta noteikumiem, kas nav sīkāk izskatīti Komisijas dienestu darba dokumentā.

- ir pieņēmusi ieteikumu par visaptverošu sistēmu attiecībā uz nodokļa dubultu neuzlikšanu ES pārrobežu mantojuma teritorijā un uzsāks sarunas ar dalībvalstīm, lai saistībā ar šo ieteikumu nodrošinātu atbilstošus turpmākos pasākumus;
- ir gatava palīdzēt dalībvalstīm veikt to mantojuma nodokļa tiesību aktu saskaņošanu ar ES līgumu, kā arī, pildot līgumu ievērošanas uzraudzītājas funkciju, veiks darbības, kuras uzskatīs par nepieciešamām, lai novērstu dalībvalstu mantojuma nodokļa piemērošanas noteikumu diskriminējošās iezīmes;
- pēc trim gadiem sagatavos novērtējuma ziņojumu, balstoties uz dalībvalstu prakses uzraudzību un visām pārmaiņām, kas īstenotas šodien izklāstīto iniciatīvu rezultātā;
- ja ziņojumā būs norādīts, ka pārrobežu mantojuma nodokļa problēmas nav atrisinātas un tās ir atkarīgas no ietekmes novērtējuma rezultātiem, var izteikt atbilstošu priekšlikumu šo šķēršļu likvidēšanai.

Komisija aicina Padomi, Eiropas Parlamentu, dalībvalstu parlamentus un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju izskatīt šo paziņojumu un saistītos dokumentus un sniegt nedalītu atbalstu šai iniciatīvai.

**I PIELIKUMS. MANTOJUMIEM PIEMĒROJAMO DALĪBVALSTU NODOKLU
SARAKSTS**

Valsts	Nodokļi/citas nodevas	
Beļģija	<i>Droits de succession et de mutation par décès / Rechten van successie en van overgang bij overlijden</i> (mantojuma nodoklis un nodeva par īpašumtiesību maiņu nāves gadījumā)	
Bulgārija	<i>Данък върху наследствата</i> (mantojuma nodoklis)	
Čehija	<i>Daň dědická</i> (mantojuma nodoklis)	
Dānija	<i>Afgift af dødsboer og gaver</i> (mirušo personu īpašuma nodoklis un dāvinājuma nodoklis)	
Vācija	<i>Erbschaftsteuer</i> (mantojuma nodoklis)	
Igaunija	Mantojuma nodokļa nav	Dažādi maksājumi, tostarp ienākumu nodoklis un noteiktos gadījumos kapitāla pieauguma nodoklis
Īrija	<i>Inheritance and gift tax</i> (mantojuma un dāvinājuma nodoklis)	
Grieķija	<i>Φόρος κληρονομιάς, δωρεών και γονικών παροχών</i> (mantojuma, dāvinājuma un vecāku apgādes nodoklis)	
Spānija	<i>Impuesto sobre sucesiones y donaciones</i> (mantošanas un dāvinājuma nodeva)	
Francija	<i>Droits de mutation entre vifs (donations) et par décès (successions)</i> (mantojuma nodeva — nodeva par īpašumtiesību maiņu)	
Itālija	<i>Imposta sulle successioni e donazioni</i> (mantošanas un dāvinājuma nodeva)	
Kipra	Mantojuma nodokļa nav	Αποθανόντων Προσώπων (nodoklis par darījumiem ar zemi)
Latvija	Mantojuma nodokļa nav	
Lietuva	<i>Paveldimo turto mokesčio</i> (mantojuma nodoklis)	
Luksemburga	<i>Droits de succession</i> (mantojuma nodoklis)	
Ungārija	<i>Öröklési illeték</i> (mantojuma nodoklis)	
Malta	Mantojuma nodokļa nav	Noteiktos gadījumos nodeva par īpašumtiesību maiņu
Nīderlande	<i>Schenk- en erfbelasting</i> (mantojuma un dāvinājuma nodoklis)	
Austrija	Mantojuma nodokļa nav	<i>Stiftungseingangssteuer, Grundwerbsteuer</i> (nodoklis par darījumiem ar zemi un iemaksām privātos fondos)
Polija	<i>Podatek od spadków i darowizn</i> (mantojuma un dāvinājuma nodoklis)	
Portugāle	Mantojuma nodokļa nav	<i>Imposto do selo</i> (zīmognodeva)
Rumānija	Mantojuma nodokļa nav	
Slovēnija	<i>Davek na dediščine in darila</i> (mantojuma un dāvinājuma nodoklis)	
Slovākija	Mantojuma nodokļa nav	

Somija	<i>Perintövero/Arvsskatt</i> (mantojuma nodoklis)	
Zviedrija	Mantojuma nodokļa nav	Dažādi maksājumi, tostarp ienākumu nodoklis un noteiktos gadījumos kapitāla pieauguma nodoklis
Apvienotā Karaliste	<i>Inheritance tax</i> (mantojuma nodoklis)	

Avots: datubāze „Nodokļi Eiropā” (2011. gads) un *IBFD* (2011. gads).

II PIELIKUMS. ES DALĪBVALSTU KONVENCIJAS PAR NODOKLU DUBULTU NEUZLIKŠANU MANTOJUMA JOMĀ

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
BE									√																	√	
BG																											
CZ																			√*								
DK					√						√														√	√	
DE				√				√		√*																√	
EE																											
IE																											√
EL					√				√		√														√		
ES								√		√																	
FR	√				√*				√		√								√		√				√	√	√
IT				√				√		√																√	√
CY																											
LV																											
LT																											
LU																											
HU																			√							√	
MT																											
NL																			√*						√	√	√
AT			√*							√					√		√*								√	√	
PL																										√	
PT										√																	
RO																											
SI																											
SK																											
FI				√				√		√								√								√	
SE	√			√	√					√	√				√			√	√						√		√
UK							√			√	√							√								√	

Piezīme: √ nozīmē, ka konvencija ir bijusi spēkā jau pirms 2000. gada 1. janvāra; √* nozīmē, ka tā ir jauna konvencija, kas ir spēkā no 2000. gada 1. janvāra. Ziemeļvalstu līgumi ietilpst daudzpusējā nolīgumā *Nordiska skatteavtalet* (Ziemeļvalstu konvencija), kuru Ziemeļvalstis parakstīja 1983. gada 22. martā Helsinkos. Tabulā katrs līgums ir minēts divreiz, piemēram, līgums starp Apvienoto Karalisti un Zviedriju ir atzīmēts gan SE-UK, gan UK-SE ailītē.

Avots: *Copenhagen Economics*, pamatojoties uz *IBF* datiem, un nodokļu līgumu datubāze.